

Tiết 2. Một số vấn đề của Mĩ La tinh

Mặc dù đã tuyên bố độc lập từ trên 200 năm nay, song nền kinh tế của hầu hết các nước Mĩ La tinh vẫn đang phụ thuộc vào nước ngoài ; đời sống của người dân lao động ít được cải thiện, chênh lệch giàu nghèo giữa các nhóm dân cư rất lớn.

I - MỘT SỐ VẤN ĐỀ VỀ TỰ NHIÊN, DÂN CƯ VÀ XÃ HỘI

Hình 6.3. Các cảnh quan và khoáng sản chính của Mĩ La tinh

Dựa vào hình 6.3, cho biết : Mi La tinh có những cảnh quan và tài nguyên khoáng sản gì ?

Mi La tinh có nhiều tài nguyên khoáng sản, chủ yếu là quặng kim loại màu, kim loại quý và nhiên liệu. Tài nguyên đất, khí hậu thuận lợi cho phát triển rừng, chăn nuôi đại gia súc, trồng cây công nghiệp và cây ăn quả nhiệt đới. Tuy nhiên, việc khai thác những tài nguyên giàu có đó chưa mang lại nhiều lợi ích cho đại bộ phận dân cư Mi La tinh.

Bảng 6.3. Tỷ trọng thu nhập của các nhóm dân cư trong GDP của một số nước - năm 2000

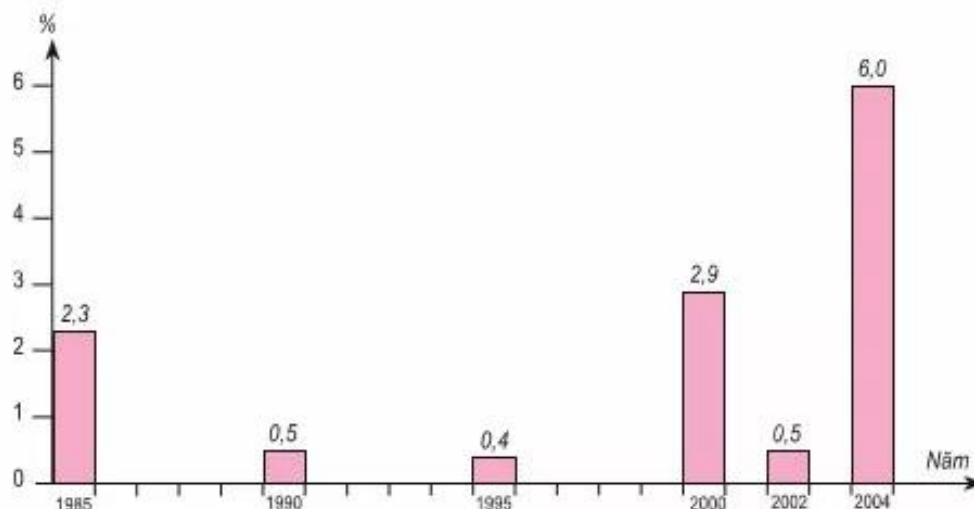
Quốc gia	GDP theo giá thực tế (tỉ USD)	Tỷ trọng GDP của 10% dân cư nghèo nhất	Tỷ trọng GDP của 10% dân cư giàu nhất
Chi-lê	75,5	1,2	47,0
Ha-mai-ca	8,0	2,7	30,3
Mê-hi-cô	581,3	1,0	43,1
Pa-na-ma	11,6	0,7	43,3

Dựa vào bảng 6.3, nhận xét tỷ trọng thu nhập của các nhóm dân cư ở một số nước Mi La tinh.

Ở hầu hết các nước Mi La tinh, dân cư còn nghèo đói, thu nhập giữa người giàu và người nghèo có sự chênh lệch rất lớn. Cho tới đầu thế kỉ XXI, số dân sống dưới mức nghèo khổ của Mi La tinh còn khá đông dao động từ 37% đến 62%. Các cuộc cải cách ruộng đất không triệt để đã tạo điều kiện cho các chủ trang trại chiếm giữ phần lớn đất canh tác. Dân nghèo không có ruộng kéo ra thành phố tìm việc làm, dẫn đến hiện tượng đô thị hoá tự phát. Dân cư đô thị của Mi La tinh chiếm tới 75% dân số và 1/3 trong số đó sống trong điều kiện khó khăn.

Tình trạng trên đã ảnh hưởng lớn đến việc giải quyết các vấn đề xã hội và tác động tiêu cực đến sự phát triển kinh tế của các quốc gia Mi La tinh.

II – MỘT SỐ VẤN ĐỀ VỀ KINH TẾ

Hình 6.4. Tốc độ tăng GDP của Mi La tinh

Dựa vào hình 6.4, hãy nhận xét tốc độ tăng GDP của Mi La tinh trong giai đoạn 1985 - 2004.

Đa số các nước Mi La tinh có tốc độ phát triển kinh tế không đều. Tình hình chính trị không ổn định đã tác động mạnh tới sự phát triển kinh tế và các nhà đầu tư, khiến cho đầu tư từ nước ngoài vào khu vực này giảm mạnh. Cuối thập niên 90, nguồn FDI vào Mi La tinh đạt 70 [80 tỉ USD/năm, đến năm 2003 giảm xuống còn 31 tỉ USD, năm 2004 tăng lên được 40 tỉ USD. Trên 50% nguồn đầu tư là từ Hoa Kỳ và Tây Ban Nha.

Giành được độc lập sớm song các nước Mi La tinh đã duy trì cơ cấu xã hội phong kiến trong thời gian dài, các thế lực bảo thủ của Thiên chúa giáo tiếp tục cản trở sự phát triển xã hội. Do chưa xây dựng được đường lối phát triển kinh tế [xã hội độc lập, tự chủ, nền kinh tế các nước Mi La tinh phát triển chậm, thiếu ổn định, phụ thuộc vào các công ti tư bản nước ngoài nhất là Hoa Kỳ.

Những năm gần đây, nhiều quốc gia Mi La tinh đã tập trung củng cố bộ máy nhà nước, phát triển giáo dục, cải cách kinh tế, quốc hữu hoá một số ngành kinh tế, thực hiện công nghiệp hoá đất nước, tăng cường và mở rộng buôn bán với nước ngoài nên tình hình kinh tế từng bước được cải thiện. Biểu hiện rõ nhất là xuất khẩu tăng nhanh, khoảng 10% năm 2003 và 21% năm 2004. Nhiều nước đã khống chế được lạm phát. Tuy nhiên, quá trình cải cách kinh tế đang gặp phải sự phản ứng của các thế lực bị mất quyền lợi từ nguồn tài nguyên giàu có ở các quốc gia này.

Bảng 6.4. GDP và nợ nước ngoài của một số quốc gia Mỹ La tinh - năm 2004

(Đơn vị : tỉ USD)

Quốc gia	GDP	Tổng số nợ	Quốc gia	GDP	Tổng số nợ
Ac-hen-ti-na	151,5	158,0	Mê-hi-cô	676,5	149,9
Bra-xin	605,0	220,0	Pa-na-ma	13,8	8,8
Chi-lê	94,1	44,6	Pa-ra-goay	7,1	3,2
Ê-cu-a-đo	30,3	16,8	Pê-ru	68,6	29,8
Ha-mai-ca	8,0	6,0	Vê-nê-xu-ê-la	109,3	33,3

Dựa vào bảng 6.4, cho biết đến năm 2004, những quốc gia nào ở Mỹ La tinh có tỉ lệ nợ nước ngoài cao (so với GDP).

CÂU HỎI VÀ BÀI TẬP

1. Vì sao các nước Mỹ La tinh có điều kiện tự nhiên thuận lợi để phát triển kinh tế nhưng tỉ lệ người nghèo ở khu vực này vẫn cao ?
2. Thu thập thông tin về xuất khẩu nông sản của các nước Mỹ La tinh.
3. Những nguyên nhân nào làm cho kinh tế các nước Mỹ La tinh phát triển không ổn định ?